

nagy gondot kell fordítani. Az olvasókönyvek is másnak kell lenni itt, mint a rendes osztályokban.

A tanulók ilyen szétválasztása mellett állást foglalni igen sokan hajlandók vagyunk. De ha jól megnézzük, miképen akarják berendezni a kiegészítő osztályokat, önkéntelenül felmerül az a gondolat, hogy miért ne részesüljenek ilyen jobb oktatásban azok a gyermekek is, akiknek az iskolai munka nem okoz külön nehézségeket. Kiegészítő iskolákra szükség van, de szükség van a rendes iskolák oktatási módjának alapos reformjára is.

*

Mozgóképek és az iskola. A modern technika eredményei mellett az iskola sem mehet el anélkül, hogy arra ne gondolna, miként alkalmazhatná ezeket a maga céljainak szolgálatában. Hogy a mozgóképek mennyire vonzóak, azt a városi iskolák emberei sokszor sajnálattal látják, de viszont ép ez buzdíthat arra, hogy ezt a vonzó eszközt is a nevelő munkásság szolgálatába alkalmazzuk. Ezt a feladatot próbálja megoldani *Wachsner Friedrich*, a Rein-féle Zeitschrift szeptemberi füzetében. A képekkel szemben az a főkövetelése, hogy feltétlenül erkölcsösök legyenek és ne ösztönözhessenek rosszra. Az oktatás tárgyai közül elsősorban a földrajz veheti nagy hasznát a mozgóképeknek. Az a tanító, aki nem viheti tanulóit messze kirándulásokra, képeken mutathatja be csak a szoba kerülő vidékeket, országokat. Mennyivel hatásosabb volna itt a gyermek szemét és képzeletét egyaránt megkapó mozgófénykép, amely a leírást történésé alakítja át és így mélyebb, tartósabb nyomokat hagy a gyermek lelkében. A növénytanban és állattanban hasonlóképen vagyunk. A kép elvonulásának sebességét tetszés szerint változtathatjuk és így megértethetjük a gyermekekkel a legkevésbé világos, a legbonyolultabb folyamatokat, láthatólag bemutathatjuk bizonyos növények és állatok fejlődését. Hasznát veheti ennek az eszköznek a fizika és vegytan is, egyes folyamatok bemutatásánál, sőt szolgálatába veheti a mennyiség-tani oktatás is, hogy ne említsük a történelmi, irodalmi és erkölcsi oktatást.

A legjobb megoldás természetesen az volna, ha minden iskolának lenne gépe és megfelelő számú lemeze, de ez rendkívül nagy költségekkel járna. De nagyon kevésbe kerülne a már meglévő vetítőgépeket erre a célra is alkalmassá tenni. Más helyeken az összes iskolák számára kellene közös előadási helyet kiszemelni, ahol minden iskola megkaphatná a szükséges előadásokat meghatározott órákban. A költségek legalább részben megtérülnének abból, hogy amikor az iskolák nem használják a helyiséget és a készüléket, a közönség rendelkezésére bocsátanak. Végül volna még egy nehézség: a meg-

felelő tanulságos, oktató és nevelő lemezek előállítására. Wachsner ebből a célból általános és szűkebbkörű bizottságok kiküldését ajánlja, amelyek a kiadók ajánlotta lemezek közül kiválogatnák a megfelelőket és a kiadóknak eszméket, utasításokat adnának másoknak a készítésére. Ilyen módon rövid idő alatt meg lehetne alapítani egy normális lemezsorozatot, amelynek nagyon jó hasznát vehetné az iskola.

*

A tanítóképzőintézet reformja. Az iskola reformjának egyik fontos tényezője a tanerők képzésének javítása és ezért a németországi reformtörökvések sorsára csak jó hatással lehet, hogy most az egyes államok sorban reformálják tanítóképző intézeteiket. A württembergi reformot akarja irányítani *Reinöhl* cikke a **Pädagogische Blätter** januári füzetében. A tanítóképző hat, illetve hét osztálya közül két évet tart szükségesnek a pädagogiai képzéshez, minthogy azonban nem volna célszerű és nem is lehet az általános képzést négy év után lezárni, a főszakokat az utolsó osztályokba is fel kellene vinni. Annál kevésbé lehet szó a tanítóképző kettéválasztásáról külön nevelő és szakintézetre. Arra módot kell nyújtani, hogy egyrészt alkalmas növendékeket képzettségüknek megfelelő osztályba fel lehessen venni nemcsak az elemi iskolából, másrészt a tanítójelöltek is könnyen kiléphessenek, ha ezt később jobbnak látják.

A tanítás anyagának kiválasztásában nem a későbbi iskolai gyakorlat igényei adják a döntő szempontokat, hanem az anyag nevelő értéke. Egy idegen nyelvre okvetlen szükség van egyrészt a jelöltek nyelvkészségének ápolására, másrészt hogy a tanulók megismerkedjenek egy idegen nép kultúrájával. Erre legalább 20 óra kell. De több idegen nyelvről nem lehet szó. Valamennyi tárgynál mellőzni kell a propedeutikus tanfolyamokat és a koncentrikus köröket. Ezek ismétlésre, értelmetlen tanulásra vezetnek, de semmi esetre sem adnak biztos ismereteket. Teljesen el kell hagyni a népiskola felső osztályában tanított anyag egyszerű ismétlését is, amint a számtanban és hittanban ma teszik. A számtant mindjárt lehet általános számokkal kezdeni és a polgári számításokat az egyenletekkel kapcsolatban lehet tárgyalni.

A heti óraszám legfeljebb 34—35 legyen. Kisebbiteni kell az egyidejűleg egymás mellett szereplő tárgyak számát. A földrajz pl. csak a négy alsó osztályban szerepeljen, a fizika se terjedjen 2—3 osztályon túl. A tanterv összeállításánál tekintetbe kell venni a koncentráció gondolatát. Az egy csoportba tartozó szakokat lehetőleg sorra kapcsolatban kell tartani. Ezek kölcsönösen készítsék elő és támogassák egymást. Az egyes szakokat nem szabad sokféle szakgatni.